

Teksten audiotour : Dit is de Tweede Kamer

1. Nederland is een parlementaire democratie. Wat betekent dat precies? Jij bent nu in de Tweede Kamer, het hart van de democratie. Hier werken 150 Tweede Kamerleden. De inwoners van Nederland hebben hen gekozen.

Bij **Tweede Kamerverkiezingen** mag iedereen van 18 jaar of ouder met de Nederlandse nationaliteit stemmen. Hoe meer stemmen een partij krijgt bij de verkiezingen, hoe meer zetels in de Tweede Kamer. En hoe meer zetels, hoe meer invloed die partij heeft op wat er in Nederland gebeurt.

Partijen gaan na de verkiezingen met elkaar in gesprek om te onderzoeken of ze willen samenwerken in een kabinet. Deze periode heet de kabinetsformatie. In het kabinet zitten de minister-president, de ministers en de staatssecretarissen. De partijen die meedoen in het kabinet, noemen we een coalitie. Partijen die niet meedoen, vormen de oppositie.

2. Ieder Kamerlid heeft een eigen zetel in de plenaire zaal. De Kamerleden van één partij vormen samen een fractie. De leider van zo'n fractie heet de fractievoorzitter.

Binnen een fractie worden de onderwerpen verdeeld; in **portefeuilles**. Bijvoorbeeld onderwijs, zorg of financiën. Bij de meeste debatten zijn niet alle Kamerleden in de zaal aanwezig; alleen de leden met die portefeuille nemen deel aan het debat.

3. De Tweede Kamer **controleert** de regering. Als de Kamer vragen heeft over een bepaald onderwerp, komt de minister of staatssecretaris die verantwoordelijk is naar de Kamer om het debat te voeren.

Tweede Kamerleden kunnen tijdens een debat moties indienen. Zo vragen ze aandacht voor een bepaald onderwerp, geven ze hun oordeel over beleid, of zeggen de regering om iets te doen of om juist iets niét te doen.

Tweede Kamerleden kunnen zélf een voorstel doen voor een nieuwe wet. Ook kan de Tweede Kamer wetsvoorstellen veranderen door wijzigingen in te dienen.

De Tweede Kamer heeft ook het recht om de uitgaven en inkomsten van de overheid te beoordelen. Dat is het budgetrecht. De Tweede Kamer mag de begroting en belastingen goedkeuren, afwijzen en wijzigingen voorstellen.

4. De Tweede Kamer controleert ook wat de regering doet in de **Europese Unie**. De Nederlandse regering onderhandelt namelijk met andere landen van de Europese Unie over nieuwe Europese wetten en regels. Heel belangrijk, want Europese regels gelden ook in Nederland. Vóór zo'n onderhandeling laat de minister of staatssecretaris aan de Tweede Kamer weten welk standpunt hij of zij wil innemen namens Nederland. Ook laat de minister of staatssecretaris weten wat de mogelijke gevolgen zijn van de nieuwe wet voor Nederland. De Tweede Kamer gaat hierover in debat met de minister of staatssecretaris.

5. Een **Kamercommissie** is een groep Kamerleden die zich bezighoudt met een specifiek onderwerp. Kamercommissies beoordelen wetsvoorstellen en plannen en debatteren over het beleid van ministers en staatssecretarissen. Als Tweede Kamerleden een bepaalde zaak tot op de bodem willen uitzoeken, kunnen ze zelf een onderzoek starten.

De zalen hier in het Tweede Kamergebouw zijn vernoemd naar invloedrijke politici. Zij hebben allemaal op hun eigen manier een belangrijke rol gespeeld in de geschiedenis van Nederland.

In de zalen op de begane grond vinden commissievergaderingen plaats. Hier worden debatten tot in detail gevoerd, voordat ze in de plenaire zaal behandeld worden.

Bij vrijwel alle commissievergaderingen is publiek welkom op de tribune.

6. **De Staten-Generaal** bestaan tegenwoordig uit de Eerste Kamer en de Tweede Kamer. In de zestiende eeuw en nog lang daarna, was het een overlegclub voor de provincies. Deze waren heel onafhankelijk. Pas in 1796 kreeg Nederland voor het eerst een gekozen volksvertegenwoordiging, die een klein beetje leek op de Tweede Kamer van vandaag: de Nationale Vergadering.
7. Het Kamerlid **Johan Thorbecke** deed in 1844 een voorstel voor nóg grotere veranderingen: voortaan waren de ministers, en niet de koning, politiek verantwoordelijk voor alle besluiten. De Eerste en Tweede Kamer kregen meer mogelijkheden om die regering te controleren en wetten aan te passen. En de Tweede Kamer werd voortaan rechtstreeks gekozen door rijke Nederlandse mannen.
De nieuwe koning, Willem II, ging in 1848 akkoord met deze veranderingen. De Grondwet van 1848 is nog steeds de basis van de Nederlandse democratie. Maar dat wil niet zeggen dat hij nooit meer is veranderd.
8. Rond 1900 wilden veel mensen niet langer dat alleen rijke mannen mochten stemmen. Vanaf 1922 mochten alle Nederlanders van 23 jaar en ouder – mannen én vrouwen – naar de stembus. Wij spreken sindsdien van **algemeen kiesrecht**. Dit betekent dat er alleen naar de minimumleeftijd en de nationaliteit van de kiezer wordt gekeken. Iemands inkomen, geslacht of opleidingsniveau doen er niet toe. De enige uitzondering is als de rechter bij een uitspraak iemand het kiesrecht ontnemt.

9. Bij elk debat komen eerst de woordvoerders van de fracties aan het woord. De minister of staatssecretaris reageert hierop. Dit heet de eerste **termijn**. Meestal zijn dan nog niet alle vragen beantwoord. Daarom volgt een tweede termijn, waarin verschillende Kamerleden opnieuw het woord voeren. De bewindspersoon antwoordt weer.

Tijdens vergaderingen debatteren Kamerleden met de minister of staatssecretaris en met elkaar, maar ze **spreken** altijd **via de Voorzitter**. Ze zeggen dus niet: "Minister, ik ben dat niet met u eens", maar "Mevrouw de Voorzitter, ik ben dat niet met de minister eens".

10. Hoeveel **spreektijd** krijgt een Kamerlid? Dat hangt af van het soort debat. Tijdens de regeling van werkzaamheden, dat is het gezamenlijk bepalen van de vergaderagenda, kondigt de Kamervoorzitter ook de spreektijden aan.

Tijdens het debat zien de Voorzitter en de spreker een klokje lopen dat de spreektijd aftelt. Als een ander Kamerlid tussendoor het woord wil, wordt het klokje van de spreker stopgezet.

11. Als de Voorzitter het toestaat, kunnen Kamerleden elkaar en ministers onderbreken in hun betoog. Dat noemen we **interrumperen**. Het is een ongeschreven regel dat dit niet mag wanneer een Kamerlid voor het eerst het woord voert. Deze eerste keer spreken in de plenaire zaal heet de maidenspeech. Na afloop van dit eerste optreden krijgt het Kamerlid felicitaties van andere leden.

12. De plenaire vergaderweek begint dinsdag om 14.00 uur met het **vragenuur**. Kamerleden stellen dan mondelinge vragen aan de ministers of staatssecretarissen. Ze moeten die vragen vooraf aanmelden bij de Kamervoorzitter: dat kan vanaf de donderdag ervoor, tot enkele uren voor het vragenuur.

Elke week melden Kamerleden verschillende onderwerpen aan. De Voorzitter kiest daaruit 3 of 4 onderwerpen. Ze krijgt daarbij advies van de griffiers van de Tweede Kamer. Veel aangemelde vragen vallen af. Dit kan komen doordat een ander Kamerlid eerder was met een vraag over hetzelfde onderwerp. Ook kan het gebeuren dat het onderwerp

binnenkort al behandeld wordt of juist net behandeld is, bijvoorbeeld in een debat of via een schriftelijke vraag.

13. De Voorzitter leidt de plenaire vergaderingen van de Tweede Kamer. Dat doet zij op basis van het **Reglement van Orde**, dit zijn de regels die de Kamerleden met elkaar hebben afgesproken. De Voorzitter ziet erop toe dat de besluiten die de Kamer heeft genomen, worden uitgevoerd. Het Reglement van Orde van de Tweede Kamer bestaat uit verschillende onderdelen, van de vergaderregels tot een handleiding voor het behandelen van een wetsvoorstel. Wanneer de Kamerleden een regel willen aanpassen, moet de meerderheid van de Kamer het hiermee eens zijn.

14. Als je door het Kamergebouw loopt, kan het goed zijn dat je heel hard een bel hoort afgaan. Dit is de **vergaderbel**. De bel geeft bijvoorbeeld aan of de plenaire vergadering is geschorst of afgelopen. Elke boodschap heeft een eigen signaal. Voor een stemming gaat de bel een minuut lang af. Zo weten alle Kamerleden dat ze zich naar de zaal moeten haasten.

15. De plenaire vergaderingen van de Tweede Kamer zijn altijd **openbaar** en live te volgen op www.tweedekamer.nl en via de app Debat Direct. Van alle openbare plenaire en commissievergaderingen wordt ook een verslag gemaakt én ze zijn terug te kijken via de app Debat Gemist. Ook via Instagram, Twitter en Facebook kun je de Kamer volgen en meer te weten komen over de werkwijze en de actualiteiten.

16. De bekendste manier om **invloed** te hebben op wat de Tweede Kamer beslist, is stemmen tijdens de Tweede Kamerverkiezingen. Je kunt zelf lid worden van een politieke partij, of een nieuwe partij oprichten. Maar je kunt ook contact opnemen met een Kamerlid of een petitie aanbieden. Alle manieren van invloed en de voorwaarden die daarbij horen, vind je op www.tweedekamer.nl

17. De Tweede Kamer is in de zomer van 2021 verhuisd omdat het Binnenhof wordt gerenoveerd. **Dit** is nodig omdat er technische en bouwkundige gebreken zijn. Dat brengt risico's voor de veiligheid met zich mee. Daarnaast vragen nieuwe veiligheidseisen en het groeiend aantal bezoekers om aanpassingen. Dankzij de renovatie blijft het Binnenhof ook voor toekomstige generaties behouden als centrum van de Nederlandse parlementaire democratie.

18. De Tweede Kamer zit gedurende de renovatie van het Binnenhof in dit pand aan de **Bezuidenhoutseweg**. Dit is het voormalige gebouw van het ministerie van Buitenlandse Zaken. In opdracht van het Rijksvastgoedbedrijf hebben architecten het gebouw zo herontworpen dat het nu geschikt is voor de Tweede Kamer.

De grootste ingrepen waren het bouwen van de plenaire zaal, de commissiezalen, een nieuwe publieksentree en deze publiekshal. In het gebouw bevinden zich verder de werkruimten van Kamerleden, fractiemedewerkers en de ondersteunende ambtelijke diensten. In totaal is dit de werkplek voor 1600 mensen.

19. Op dinsdag 7 september 2021 heeft de Voorzitter van de Tweede Kamer, Vera Bergkamp, de tijdelijke huisvesting van de Tweede Kamer officieel geopend en de **klok** aangezet. De klok bevindt zich boven de openbare koffiecorner, in de hoek van deze hal. De klok geeft aan hoeveel dagen, uren en minuten de Tweede Kamer al in dit pand verblijft.

20. Architect **Dick Apon** kreeg in 1974 de opdracht een nieuw kantoorgebouw voor het ministerie van Buitenlandse Zaken te ontwerpen. Elf jaar later werd het geopend door Koningin Beatrix. In het ontwerp wilde Apon graag de buitenwereld naar binnen halen. Daarom bedacht hij een kruisvormige opzet; vanuit de kern slingeren vier armen zich door de omgeving. Op die manier hadden alle kantoorruimten uitzicht op de Haagse binnenstad. Dick Apon ontwierp ook de pier in Scheveningen.

21. Het **Binnenhof** in Den Haag is een eigenaardige plek. Het is niet de hoofdstad van het land, en toch is hier de regeringszetel gevestigd. Daarnaast is de vorm van het Binnenhof opvallend. In andere landen is het landsbestuur namelijk verdeeld over verschillende gebouwen.

In de dertiende eeuw werd de Ridderzaal gebouwd, die er nu nog staat. Vele mensen woonden en werkten in de gebouwen van het Binnenhof: graven, stadhouders, koningen en republikeinen. En door de eeuwen heen is er voortdurend bijgebouwd, afgebroken en verbouwd op het Binnenhof.

22. De buitenkant van het Tweede Kamergebouw op het Binnenhof bleef lang hetzelfde, maar vanbinnen veranderde de huisvesting wel. Dat kwam bijvoorbeeld door technologische innovaties: de komst van elektrisch licht, centrale verwarming, telefoon en geluidsversterking.

Ook personele veranderingen zorgden voor **aanpassingen in het gebouw**. Zo veranderde de vergaderopstelling bijvoorbeeld na het vertrek van de Belgische Kamerleden in 1830. En de verkiezing van het eerste vrouwelijke Kamerlid, Suze Groeneweg, betekende dat er in 1918 halsoverkop een 'damesgarderobe' mét toilet moest worden geplaatst.

23. In 1956 vond een ingrijpende verbouwing plaats, toen het aantal Kamerleden van 100 naar 150 ging. De vergaderzaal werd hiervoor volledig verbouwd. De vloer werd uitgegraven om in de vorm van een amfitheater plaats te kunnen bieden aan al die nieuwe Kamerleden. Zij moesten voortaan niet met twee, maar met drie leden in een groen bankje zitten.

De onvrede over de behuizing nam bij zowel parlementariërs als Kamerpersoneel toe. Daarom besloot men begin 1970 tot uitbreiding en **nieuwbouw**. Het aantal werkruimten moest flink worden uitgebreid. Bovendien zou de Kamer de beschikking moeten krijgen over een ruime, goed toegankelijke vergaderzaal.

Verschillende bestaande gebouwen, zoals de voormalige departementsgebouwen van Koloniën en Justitie, werden met elkaar verbonden door de nieuwbouw van architect Pi de Bruijn. De opening

vond plaats in 1992. Een laatste toevoeging aan het complex is 'het Logement' aan het Plein, waarin ook de Enquêtezaal zich bevindt.

24. Van alle Kamervoorzitters wordt een portret gemaakt. De allereerste Kamervoorzitter in 1815 was Jan Elias Nicolaas van Lynden van Hoevelaken. De laatste voorzittersverkiezing was in 2021. Sindsdien is Vera Bergkamp (D66) **Kamervoorzitter**.

Sinds 2002 kiest de Tweede Kamer de Voorzitter. Dit gebeurt vlak na de verkiezingen, als de nieuwe Tweede Kamer is beëdigd. Ieder Kamerlid kan solliciteren naar deze functie via een sollicitatiebrief aan alle Kamerleden. In een plenair debat kunnen de kandidaten onderbouwen waarom zij Voorzitter willen worden. Daarna kiezen de leden hun Voorzitter voor de komende kabinetsperiode.

25. De Kamervoorzitter is de vertegenwoordiger van de Tweede Kamer, ook in het contact met buitenlandse parlementen.

Soms worden er cadeaus uitgewisseld en ontvangt de Voorzitter bijvoorbeeld een interessant boek, een mooie sjaal of een lokale lekkernij.

Geschenken worden opgenomen in het geschenkenregister.

Hier wordt ook, indien bekend, de waarde van het geschenk vermeld.

Het register is openbaar en in te zien op www.tweedekamer.nl

26. Een van de meest prominente kamers in het Tweede Kamergebouw op het Binnenhof is de **Handelingskamer**. De Handelingskamer dateert uit 1883. De zaal is 13,5 meter lang, 6 meter breed en 9 meter hoog. Er is ruimte voor 30.000 boeken.

Het is een ontwerp in neo-Hollandse renaissancestijl van rijksbouwmeester Cornelis Hendrik Peters.

De bibliotheek heeft veel Chinese invloeden: de roodgroene aankleding, de handgreepjes in de vorm van drakenklauwen, de schubben in de dakkoepel en de drakenkopjes aan de balustrades.

27. Alles wat tijdens de vergaderingen van Tweede Kamer wordt gezegd, wordt vrijwel woordelijk vastgelegd. Deze verslagen worden de **Handelingen** genoemd.

De plaats waar de Handelingen uit de jaren 1940-1945 hadden moeten staan is in de Handelingenkamer bewust leeg gelaten, als zichtbare herinnering aan het feit dat het Nederlandse parlement tijdens de bezettingsjaren niet bijeenkwam.

De handelingen van de periode dat de Tweede Kamer in de tijdelijke huisvesting verblijft in verband met de renovatie van het Binnenhof krijgen een andere kleur omslag. Op deze manier blijft deze periode herkenbaar aan de boeken.

28. Het **kunstwerk** op de achterwand van de plenaire zaal is hier speciaal voor gemaakt. Het kunstwerk heet 'Aarde'. Het is een letterlijk Hollands landschap, gemaakt van kluiten, klei en zand.

Kunstenaar Jos de Putter maakte het werk in vijf verticale panelen van 3,60 meter hoog en 2 meter breed. De panelen zijn gemaakt met verschillende soorten Nederlandse zee- en rivierklei, afkomstig van verschillende locaties en provincies. De klei op het eerste paneel is de aarde zoals je die aantreft, zonder bewerking.

Andere panelen zou je kunnen beschouwen als een ontluikende aarde, een bewerkte aarde, een aarde die tot handelswaar is geworden, een aarde waar je speelt en een aarde die je verzamelt. De uitvoering is tot stand gekomen in samenwerking met ontwerper Frits van Hartingsveldt en beeldend kunstenaar Harm van den Berg.

29. Sinds 1960 ligt in de Tweede Kamer der Staten-Generaal de **Erelijst van Gevallenen**. De lijst is geplaatst op een gedenktafel en is in deze hal te zien, voor de Groen van Prinstererzaal.

Dit document bevat de namen van degenen die in de Tweede Wereldoorlog als militair of als verzetsstrijder voor het Koninkrijk der Nederlanden zijn gevallen. Iedere dag wordt door een medewerker van de Tweede Kamer een pagina omgeslagen, zodat voor het publiek nieuwe namen te zien zijn. De lijst is ook online te bekijken op www.erelijst.nl.